

NÂNG CAO HIỆU QUẢ GIẢNG DẠY TRỰC TUYẾN CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC HIỆN NAY

DEVELOPING THE EFFICIENCY OF ONLINE TEACHING SUBJECTS OF POLITICAL THEORIES AT UNIVERSITIES TODAY

HỒ VIỆT HÀ^(*) và NGÔ THỊ KIM LIÊN^(**)

TÓM TẮT: Phương pháp dạy học góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, xây dựng đội ngũ nguồn nhân lực có chất lượng cao đảm bảo việc giữ vững định hướng ổn định chính trị, đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư hiện nay, việc tiếp tục đổi mới nội dung và phương pháp dạy học đặc biệt là đối với các môn học như lý luận chính trị tại các trường đại học là vấn đề cấp thiết. Bài viết trao đổi một vài ý kiến về phương pháp trực tuyến trong dạy học, từ đó đề xuất giải pháp nhằm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học hiện nay.

Từ khóa: phương pháp dạy học; phương pháp dạy trực tuyến ở các trường đại học; nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị.

ABSTRACT: Teaching methods play an important role in improving the quality of education and training, building a team of high-quality human resources to ensure the maintenance of political stability, accelerating the cause of industrialization, modernization of the country. In the context of the fourth industrial revolution today, the continuation of renovation in teaching content and methods, especially for subjects of political theories at universities, is an urgent issue. The article exchanges few ideas about online teaching methods, thereby proposes solutions to contribute to improving the quality of teaching subjects of political theories at universities today.

Key words: teaching methods; methods of online teaching at universities; improve the quality of teaching subjects of political theories.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên là hoạt động nhận thức và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước cùng những tinh hoa của dân tộc và nhân loại nhằm hình thành thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, phương pháp tư duy biện chứng. Ngoài ra, giáo dục lý luận chính trị còn giúp cho sinh viên bồi dưỡng và nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm

chất đạo đức, lối sống. Đó là những yếu tố quan trọng trong việc hình thành nhân cách của sinh viên. Bản lĩnh đó không chỉ thể hiện ở sự vững vàng, kiên định trong quan điểm, lập trường chính trị, không tỏ ra hoang mang, dao động trước những biến động chính trị và tác động phức tạp của cuộc sống xã hội cũng như những khó khăn, thách thức đối với bản thân... Có thể thấy, trong mọi giai đoạn phát triển của đất nước, việc giáo dục tập lý luận chính trị có vai trò rất quan trọng đặc biệt là đối với sinh

(*) ThS. Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh, havh@buh.edu.vn

(**) TS. Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh, lienntk@buh.edu.vn, Mã số: TCKH22-23-2020

viên. Bởi lẽ, lý luận chính trị giúp sinh viên được trang bị đầy đủ, toàn diện hơn, có sự hiểu biết sâu sắc hơn tri thức lý luận chính trị; giữ vững bản lĩnh chính trị; củng cố, tăng cường niềm tin vào tương lai của dân tộc, của cách mạng, lý tưởng cộng sản. Cùng với xu hướng phát triển của khoa học và công nghệ, việc dạy và học các môn giáo dục lý luận chính trị hiện nay cũng có nhiều biến đổi theo xu hướng chung. Tuy nhiên, do đặc thù của môn học nên các trường vẫn sử dụng nhiều phương pháp giảng dạy truyền thống. Phương pháp giảng dạy trực tuyến đối với các môn lý luận chính trị chỉ được sử dụng rộng rãi với các trường nhiều nhất khi dịch bệnh Covid diễn ra vào đầu năm 2020.

Phương pháp sử dụng trong nghiên cứu chủ yếu là phương pháp định tính.

2. NỘI DUNG

2.1. Dạy học trực tuyến và vận dụng trong giảng dạy bộ môn lý luận chính trị ở các trường đại học

2.1.1. Dạy học trực tuyến

Ngày nay, khi khoa học, công nghệ ngày càng phát triển việc vận dụng khoa học, công nghệ trong các mặt đời sống ngày càng trở nên thường xuyên hơn. Việc dạy học trực tuyến cũng dần trở nên thường xuyên, phổ biến hơn trước. Vậy dạy học trực tuyến là gì? Dạy học trực tuyến (hay còn gọi là E-learning) được hiểu là phương thức học bằng cách kết nối một máy vi tính, điện thoại thông minh với một máy chủ ở nơi khác thông qua mạng internet có lưu giữ sẵn bài giảng điện tử và phần mềm cần thiết để có thể hỏi, yêu cầu, ra đề cho sinh viên học trực tuyến từ xa. Giảng viên có thể truyền tải hình ảnh và âm thanh qua đường truyền thông hoặc kết nối không dây (WiFi, WiMAX), mạng nội bộ (LAN) [2].

Dạy học trực tuyến cho phép đào tạo mọi lúc mọi nơi, truyền đạt kiến thức theo yêu cầu, thông tin đáp ứng nhanh chóng. Sinh viên có thể truy cập các khóa học bất kỳ nơi đâu như tại nhà, tại những điểm Internet công cộng, 24

giờ một ngày, 7 ngày trong tuần. Hình thức dạy học này giúp tiết kiệm chi phí, giúp giảm khoảng 60% chi phí bao gồm chi phí đi lại và chi phí tổ chức địa điểm. Sinh viên chỉ tốn chi phí trong việc đăng ký khóa học và có thể đăng ký nhiều khóa học mà họ cần. Đồng thời, hình thức này giúp sinh viên tiết kiệm thời gian: giúp giảm thời gian đào tạo từ 20-40% so với phương pháp giảng dạy truyền thống nhờ hạn chế sự phân tán và thời gian đi lại [3]. Cách học này uyển chuyển và linh động giúp sinh viên có thể chọn lựa những khóa học có sự chỉ dẫn của giảng viên trực tuyến hoặc khóa học tự tương tác, tự điều chỉnh tốc độ học theo khả năng và có thể nâng cao kiến thức thông qua những thư viện trực tuyến. Ngoài ra, cách dạy học này cũng tối ưu hơn nhờ những nội dung truyền tải nhất quán. Các tổ chức có thể đồng thời cung cấp nhiều ngành học, khóa học cũng như cấp độ học khác nhau giúp sinh viên dễ dàng lựa chọn. Dạy học trực tuyến dễ dàng tạo và cho phép sinh viên tham gia học, dễ dàng theo dõi tiến độ học tập, và kết quả học tập của sinh viên. Với khả năng tạo những bài đánh giá, người quản lý dễ dàng biết được sinh viên nào đã tham gia học, khi nào họ hoàn tất khóa học, làm thế nào họ thực hiện và mức độ phát triển của họ.

2.1.2. Vận dụng dạy học trực tuyến trong bộ môn lý luận chính trị

Giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên là hoạt động nhận thức và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước cùng những tinh hoa của dân tộc và nhân loại nhằm hình thành thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, phương pháp tư duy biện chứng. Chính vì vậy, lý luận chính trị có vị trí, vai trò cực kỳ quan trọng trong sự nghiệp cách mạng và đời sống xã hội. Đối với các cơ sở giáo dục đại học, giáo dục lý luận chính trị là nội dung cơ bản trong chương trình đào tạo, nó không chỉ trang bị nền tảng tư

tưởng lý luận, mà qua đó hình thành niềm tin, lý tưởng cao đẹp cho học viên, sinh viên.

Các môn lý luận chính trị đặc thù là môn học có tính trừu tượng, lại nặng về lý thuyết hàn lâm, làm cho sinh viên ngại học. Thực tiễn đã có nhiều thay đổi, nhưng trong nội dung các môn lý luận chính trị vẫn nặng tính hàn lâm, ít có sự bổ sung, phát triển, nhiều vấn đề về kinh tế thị trường, nhà nước pháp quyền, dân chủ, nhân quyền, hội nhập quốc tế, kinh tế tri thức... còn rất mờ nhạt, làm cho sinh viên cảm thấy khô khan, khó hiểu, xa rời thực tiễn. Điều đó dẫn tới việc sinh viên đã ngại học càng trở nên “nản học” các môn lý luận chính trị.

Trước đây, việc giảng dạy các môn lý luận chính trị chủ yếu sử dụng phương pháp thuyết giảng. Theo thời gian, qua việc đổi mới phương pháp giảng dạy đã dần có sự thay đổi. Việc giảng dạy các môn lý luận chính trị chuyển từ các phương pháp người thầy là trung tâm sang các phương pháp lấy người học làm trung tâm như nêu vấn đề, tổ chức học viên theo nhóm hợp tác, thuyết giảng kết hợp thuyết trình.

Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã tác động mạnh mẽ đến mọi mặt của đời sống xã hội, rất nhiều vấn đề mới nảy sinh theo cả hướng tích cực lẫn tiêu cực, nhiều thành tựu khoa học công nghệ mới xuất hiện, nhiều ngành nghề mới ra đời trong chương trình đào tạo của các trường đại học,... Từ đó, trong bộ phận sinh viên xuất hiện hai luồng tư tưởng một là, quá đề cao vai trò của máy móc, robot, công nghệ, mà không hiểu được bản chất của kỹ thuật, công nghệ chỉ là công cụ để con người tồn tại và phát triển; bị hoang mang, dao động do bị nhiễu loạn thông tin trên không gian mạng thông qua các công cụ truyền thông, các mạng xã hội...; hoặc hội chứng đám đông, tư tưởng chạy theo phong trào mà không cần quan tâm tìm hiểu rõ bản chất của nó ra sao, nguyên lý hoạt động của nó như thế nào, để từ đó xử lý hay có sự lựa chọn của riêng mình cho phù hợp. Chính vì thế, hoạt động giáo dục lý luận

chính trị trong các trường đại học cần kịp thời tập trung củng cố niềm tin, giữ vững sự ổn định về chính trị - tư tưởng, tăng cường định hướng dư luận xã hội trước những vấn đề mới nảy sinh cho sinh viên.

Trong dòng chảy của cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Hoạt động dạy và học cũng có nhiều thay đổi đặc biệt là giáo dục lý luận chính trị. Hoạt động đào tạo của các trường đại học ngày nay, ngoài việc củng cố thế giới quan, phương pháp luận khoa học cho sinh viên thì cũng rất cần có sự cập nhật, đổi mới kịp thời về phương pháp giáo dục lý luận chính trị đối với cả người dạy và người học để phát huy tính tích cực, chủ động của sinh viên, biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo. Cần thúc đẩy hoạt động nghiên cứu khoa học trong sinh viên bằng cách trang bị cho sinh viên phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu cùng với những công cụ cần thiết, tạo môi trường thuận lợi để họ có thể chủ động sáng tạo ra những tri thức mới, góp phần bổ sung, phát triển lý luận và nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục lý luận chính trị cũng như đào tạo.

Xu hướng hiện đại hóa trong sản xuất, tự động hóa trong các doanh nghiệp làm cho vấn đề “việc làm” và “thất nghiệp” trở thành vấn đề được đặc biệt chú ý. Nước ta là một nước đông dân và trong giai đoạn đầu của cách mạng công nghiệp lần thứ tư khi lực lượng lao động chưa thích nghi và đáp ứng được ngay những điều kiện mới với yêu cầu khắt khe hơn của mỗi ngành nghề, cũng như sự dịch chuyển lớn về cơ cấu lao động giữa các ngành nghề. Vì thế, giáo dục lý luận trong các trường đại học gắn với chức năng hướng nghiệp, phải chỉ ra cho sinh viên thấy được xu thế phát triển của thời đại cùng với đó là dự báo về sự chuyển dịch cơ cấu lao động để định hướng cho hoạt động đào tạo đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp mà xã hội cần, tăng khả năng thích nghi và khả năng sáng tạo ra những nghề mới. Phải giúp cho sinh viên luôn có một tâm thế mở, biết biến thách thức

thành cơ hội, biến ý tưởng thành hiện thực, luôn chủ động đổi mới, sáng tạo trong công việc tương lai trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Như vậy, trong bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra, để bắt kịp với xu thế số hóa mọi mặt đời sống, việc giáo dục cũng phải thay đổi cách thức. Giảng dạy lý luận chính trị phải xuất phát từ thực tiễn đời sống xã hội và phải trở lại phục vụ, giải quyết các vấn đề đặt ra trong đời sống xã hội, do đó đòi hỏi phương pháp dạy học lý luận chính trị cũng phải rất thực tiễn và không ngừng được đổi mới. Chính vì thế, để giáo dục lý luận được diễn ra nhanh chóng, kịp thời thì việc giáo dục lý luận chính trị bằng phương pháp giáo dục trực tuyến hay dạy học trực tuyến là điều cần thiết.

2.2. Tình hình học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh

2.2.1. Kết quả nghiên cứu

Đầu năm 2020, khi dịch bệnh bùng phát, các trường học ở Việt Nam có kỳ nghỉ dài. Một số ít trường chọn phương pháp cho sinh viên nghỉ và học bù sau, đa số các trường chọn phương pháp dạy học trực tuyến để đảm bảo tiến độ học tập và sự an toàn cho cả người dạy lẫn người học. Mặc dù giảng viên không thể trực tiếp gặp sinh viên trên lớp học, song sinh viên vẫn học kịp tiến độ và có thể học ở bất cứ đâu với các thiết bị kết nối internet. Các trường đã ứng dụng các phần mềm hỗ trợ học trực tuyến như Zoom, MS Team,... cho cách dạy học mới này. Đầu năm 2020, trong đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở, tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 đến giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh, khi khảo sát nhanh các giảng viên khi tham gia giảng dạy các môn lý luận chính trị ở một số Trường đại học trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh như Trường Đại học Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh; Trường Đại học Kinh tế - Luật; Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh;

Trường Đại học Văn Lang; Trường Đại học Mở; Trường Đại học Tôn Đức Thắng,... sinh viên thích nghi rất nhanh với phương pháp học này, có 60-90% sinh viên đã tương tác rất tốt với giảng viên đặc biệt là đối với các giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị [4]. Với cách thức giảng dạy mới cũng khiến sinh viên phản ứng tích cực khi tham gia học trực tuyến.

Tuy nhiên, với cách học trực tuyến như vậy thì việc tương tác giữa người học và người dạy cũng không bằng trên lớp. Kết quả khảo sát tại đề tài Tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 đến giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh, sinh viên gặp không ít khó khăn khi học online ở nhà. Khi điều tra nhanh thì có khoảng 30% sinh viên sử dụng điện thoại di động kết nối 3G để học ở nhà do ở quê không có Internet, số còn lại thực hiện việc học trên các thiết bị khác. Sinh viên học ở nhà nên có đến 20% sinh viên được hỏi không có phòng riêng để đảm bảo môi trường học yên tĩnh. Ngoài ra, có 15% sinh viên được hỏi ngồi học ở quán cà phê. Đường truyền Internet không được tốt nên việc học bị gián đoạn nhất định [1].

Đối với giảng viên, việc sử dụng phương pháp dạy học trực tuyến gặp những vấn đề, dạy học tình huống, dạy học hợp tác, dạy học khám phá... cũng khó được triển khai trên các ứng dụng số. Vì thế, học trực tuyến thì cách thức chủ yếu là giảng viên đưa tình huống trước để sinh viên về tìm hiểu, trao đổi trên diễn đàn và truyền đạt online một chiều khi giảng trực tuyến trên các ứng dụng như Zoom meeting và MS Team,... Việc kết hợp giữa bảng ghi với bài giảng cũng khó khăn không kém. Các máy tính xách tay màn hình cảm ứng vào thời điểm này sẽ giúp giảng viên dễ tương tác với sinh viên hơn các máy tính thông thường. Tuy nhiên, không phải giảng viên nào cũng đủ điều kiện trang bị những chiếc máy tính như vậy. Giảng viên nhiều trường ngay thời điểm này

mới được tập huấn nhanh để triển khai dạy trực tuyến nên còn lúng túng.

Trước tình hình như hiện nay, giảng viên dạy các môn lý luận chính trị cũng cần nắm bắt nhanh về công nghệ, tìm các phương pháp truyền đạt hay hơn khi dạy trực tuyến. Khó khăn không chỉ đến từ phía giảng viên, sinh viên mặc dù có thể học bất cứ đâu song việc tương tác với giảng viên trên các trang web học trực tuyến của trường rất khó khăn. Mạng Internet có kết nối không ổn định, các trang web của trường quá tải khó có thể thao tác được khi có đông người cùng làm việc, các phần mềm dễ bị gián đoạn giữa chừng, điện thoại màn hình nhỏ khiến sinh viên khó theo dõi bài và chất lượng học cũng không cao. Việc học cũng có thể bị gián đoạn khi nhà sinh viên bị cúp điện...

Trong quá trình giảng dạy, khi kết hợp các phương pháp giảng dạy, các cách thức giảng dạy, giảng viên các môn lý luận chính trị gặp không ít khó khăn. Để khắc phục những khó khăn đó đòi hỏi phải có giải pháp mang tính đồng bộ. Nếu được giải quyết tốt sẽ có ý nghĩa trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo nói chung, chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị nói riêng tại các trường đại học hiện nay.

2.2.2. Một số giải pháp

Hiện nay, việc dạy học trực tuyến ngày càng trở nên phổ biến hơn. Giáo dục các môn lý luận chính trị cũng dần được các trường áp dụng phương pháp giáo dục trực tuyến. Tuy nhiên, việc dạy học trực tuyến đặc biệt đối với các môn giáo dục lý luận chính trị gặp nhiều khó khăn, hạn chế. Để phát huy hơn nữa việc dạy học trực tuyến đối với các môn lý luận chính trị, chúng tôi mạnh dạn đề ra một số nhóm giải pháp như sau.

Về thiết bị và các nền tảng để dạy học trực tuyến: Việc dạy học trực tuyến đòi hỏi người học cần có thiết bị thông minh như máy tính, điện thoại có thể kết nối internet. Tuy nhiên,

sinh viên không phải ai cũng có đầy đủ phương tiện để học. Chính vì vậy, để đảm bảo cho sinh viên có phương tiện học tập tốt các trường có thể dành một nguồn quỹ để hỗ trợ phương tiện học tập cho sinh viên. Các trường cũng có thể đầu tư phương tiện như máy tính cho sinh viên thuê với giá hợp lý. Các trường cũng có thể tạo các phòng học trực tuyến có thu phí giá hợp lý cho sinh viên vào sử dụng máy tính học. Đồng thời, để việc học diễn ra hiệu quả đòi hỏi người dạy và học phải có mạng Internet ổn định. Vì thế, hạ tầng Internet cần được cải thiện. Các nhà mạng cần nâng cao chất lượng dịch vụ Internet. Các chương trình ứng dụng để dạy học trực tuyến trực tiếp như MS Team của Microsoft, Google meet của Google, Zoom meeting,... có phiên bản miễn phí giúp cho việc học trực tuyến diễn ra dễ dàng. Tuy nhiên, các chương trình này cần có các buổi tập huấn cho sinh viên sử dụng. Có những chương trình giới hạn thời lượng dạy học khiến cho việc học gián đoạn. Vì vậy, các trường cần đầu tư mua bản quyền để việc dạy và học không bị gián đoạn. Có chương trình giới hạn số người dùng, vì vậy cần chia nhỏ số lượng người theo học.

Về các chủ thể tham gia vào quá trình dạy học: 1) Đối với sinh viên, khi học tập dù trên giảng đường hay học trực tuyến cũng cần tạo thói quen học tập mỗi ngày. Việc học tập khi trở thành thói quen sẽ giúp sinh viên cảm thấy thoải mái, không bị áp lực, cũng không trở nên lười biếng. Khi sinh viên tạo một thói quen tốt, đồng thời điều đó cũng giúp việc nghiên cứu kỹ kiến thức, ghi nhớ đầy đủ những thông tin cần thiết liên quan tới bài học. Bởi thế, phương pháp học tập trực tuyến hiệu quả là học tập hằng ngày. Thông qua đó việc bổ sung thêm những thông tin hữu ích, những kiến thức ở lĩnh vực bạn quan tâm và được hiểu dễ dàng và thuận lợi hơn. Học tập khi trở thành một thói quen giúp ích cho khả năng nâng cao kết quả sau cùng. Chỉ khi việc học diễn ra mỗi ngày mới giúp việc nhắc lại kiến thức, bổ sung thêm

kiến thức mới được liên tục; 2) kiểm soát môi trường học tập. Dù học tập bằng phương cách nào thì vấn đề mà chúng ta quan tâm nhất vẫn là kết quả cuối cùng mà bản thân nhận lại. Chính vì vậy, môi trường học tập là điều được sinh viên chú ý đặc biệt khi học trực tuyến. Với môi trường phù hợp, tạo nên cảm giác thoải mái nhất chắc chắn sẽ giúp quá trình học tập có được hứng thú, việc tiếp thu kiến thức, tiếp nhận thông tin cũng trở nên hiệu quả hơn. Vì vậy, trước khi bắt đầu bài học hãy chọn một không gian thích hợp mà bản thân cảm thấy tốt nhất để bắt đầu cho thời gian học tập của chính mình; 3) sinh viên cần có tinh thần tự giác. Không có phương pháp nào có hiệu quả khi chủ thể của nó không có tinh thần tự giác. Phương pháp học trực tuyến do có tính linh động nên nó đòi hỏi sự tự giác của sinh viên rất cao. Khi khoa học và công nghệ, kinh tế phát triển thì ngày càng có nhiều thú vui giải trí hay những thông tin nóng trên Internet sẽ cuốn sinh viên đi xa khỏi bài giảng của giảng viên. Sinh viên cần xem học trực tuyến cũng giống như trên trường chính quy. Việc làm bài tập cũng giúp bạn rèn luyện thêm kỹ năng hiểu nhanh, phản ứng nhanh, thành thạo hơn dù có thể thầy cô chẳng thể kiểm tra bài tập về nhà như ở trường; 4) sinh viên cần phải đọc sơ bộ các tài liệu, sách trước khi học. Để chuẩn bị tốt cho một buổi học. Sinh viên nên đọc trước tài liệu, sách vở rồi mới đến lớp học hoặc mở máy tính học trực tuyến để nắm được kiến thức ngay và dễ ghi nhớ kiến thức đó. Ngoài ra điều này còn giúp sinh viên có thể theo dõi mạch bài giảng một cách trôi chảy, lưu loát không bị gián đoạn. Trong chương trình học tốt, sinh viên cần thường xuyên làm bài tập để củng cố và rèn luyện kỹ năng giải bài.

Đối với giảng viên, để dạy học trực tuyến có hiệu quả thì giảng viên cần trang bị: 1) nâng cao trình độ tin học. Khi cuộc sống ngày càng số hóa, việc dạy và học trực tuyến trở nên phổ biến hơn. Vì vậy, đội ngũ giảng viên đặc biệt là

giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị cần phải nâng cao trình độ tin học. Khi đó, giảng viên dễ dàng tương tác với sinh viên trên các trang học trực tuyến cũng như các phần mềm để có thể giảng dạy trực tiếp; 2) thiết kế hoạt động giảng dạy cho phù hợp với giảng dạy trực tuyến. Giảng viên cần tập trung vào việc sử dụng các tình huống có vấn đề. Tình huống mà giảng viên đưa ra cần chứa đựng yếu tố mới mà sinh viên chưa biết, cần hiểu và giải quyết. Yếu tố mới này gắn với nội dung, mục tiêu của bài giảng, có độ khó phù hợp, vừa mang tính mới vừa nằm trong phạm vi tri thức mà sinh viên đã và đang học; 3) giảng viên phải giao bài đọc trước khi tham gia khóa học cho sinh viên. Sinh viên đọc trước, khi tham gia vào lớp học sẽ hiệu quả hơn; 4) đối với việc học trực tuyến không tương tác thì giảng viên phải quay những video trước, thời lượng của các video này chỉ khoảng 20 phút và giao bài tập cho sinh viên. Việc làm như vậy sẽ không gây sự nhàm chán cho sinh viên. Học trực tuyến sinh viên rất khó tập trung lâu như học trực tiếp trên lớp. Nếu video quá dài sinh viên có xu hướng không xem hoặc chỉ xem trong một khoảng thời gian ngắn.

Về hình thức tổ chức dạy học trực tuyến: Các trường có thể sử dụng hai hình thức tổ chức dạy học trực tuyến. 1) tổ chức các chương trình học trực tuyến toàn bộ. Hình thức này chính là hình thức đào tạo từ xa; 2) tổ chức chương trình học trực tuyến kết hợp học trực tiếp. Hình thức này thì việc dạy và học trực tuyến chỉ chiếm khoảng 30% thời lượng môn học còn 70% thời lượng giảng viên và sinh viên sẽ gặp nhau trên giảng đường. Việc dạy học trực tuyến này được áp dụng trên các trang học trực tuyến của các trường. Giảng viên và sinh viên sẽ tương tác trên các trang này. Với hình thức này cần đảm bảo tăng thu nhập cho giảng viên. Vì giảng viên phải làm việc nhiều hơn so với việc giảng dạy trực tiếp trên lớp.

Về cách thức đánh giá: Đối với dạy học trực tuyến, sinh viên rất dễ mất tập trung, dễ

làm việc riêng từ đó khiến việc học không hiệu quả. Để đảm bảo cho việc dạy học hiệu quả, giảng viên cần thường xuyên giao bài cho sinh viên để kiểm tra việc tập trung học tập của sinh viên. Khi học nhiều môn và làm nhiều bài thì đây lại là áp lực không nhỏ lên sinh viên. Các bài giao cho sinh viên khi tham gia học trực tuyến là các bài tập nhỏ. Sinh viên mất khoảng nửa tiếng đến một tiếng cho bài tập của một môn và giành thời gian làm bài tập cho các môn khác. Cũng cần có những bài kiểm tra có khống chế thời gian và báo trước để đánh giá việc học của sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Hồ Việt Hà (2020), *Tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 đến giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh*, ngày truy cập: 02-6-2020.
- [2] Bách khoa toàn thư mở, *Giáo dục trực tuyến*, https://vi.wikipedia.org/wiki/Gi%C3%A1o_d%E1%BB%A5c_tr%E1%BB%B1c_tuy%E1%BA%, ngày truy cập: 20-5-2020.
- [3] Nguyễn Thị Thơm (2020), *Thực hiện giảng dạy trực tuyến các môn lý luận chính trị ở Trường Đại học Công nghệ Giao thông vận tải*, <http://utt.edu.vn/lyluanchinhtri/thong-tin-chuyen-mon/thuc-hien-giang-day-truc-tuyen-cac-mon-ly-luan-chinh-tri-o-truong-dai-hoc-cong-nghe-giao-thong-van-tai-a12346.html>, ngày truy cập: 19-6-2020.

Ngày nhận bài: 18-6-2020. Ngày biên tập xong: 14-7-2020. Duyệt đăng: 24-7-2020

3. KẾT LUẬN

Cách mạng công nghiệp lần thứ tư thật sự đặt giáo dục đại học nói chung, giáo dục lý luận chính trị nói riêng trước những thách thức mới. Sự thay đổi như vũ bão của công nghệ đòi hỏi giáo dục đem lại cho người học cả tư duy những kiến thức kỹ năng mới, khả năng sáng tạo, thích ứng với thách thức và những yêu cầu mới mà các phương pháp giáo dục truyền thống không thể đáp ứng. Đồng thời, giảng viên dạy bộ môn lý luận chính trị cũng cần thay đổi các phương pháp giảng dạy để theo kịp xu thế.